

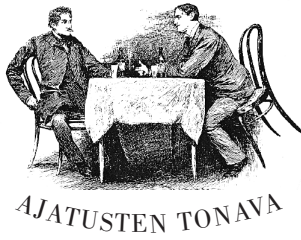
Mainos-TV päätti tammikuun lopulla irtisanoa 150 lähes 600 työntekijästään. Lisäksi organisaatiota rukataan: toimintoja ulkoistetaan eli ostetaan alihankkijoilta, uutis- ja ajankohtaisohjelmien tuotanto ja jakelu järjestetään uudestaan.

Mitä seuraavaksi tapahtuu? Sen MTV:n tuore toimitusjohtaja Ilkka Kylmäli olisi voinut lukea tämän lehden edeltäjässä (AP 1/97) neljä vuotta sitten ilmestyneestä Eeva Lennonin jutusta. Lennon kertoi amerikkalaisista ja englantilaisista tutkimuksista, joita oli tehty toimintaansa saneeranneista (lue: massairtisanoimisia, organisaation rukausta) yrityksistä. Leikkauslinja johti niistä valtaosan kiertäeseen, jonka tutkija T. M. Noer oli nimenomaan *yritysanoreksiaksi*. Anorektinen kierre kulkee näin:

”Irtisanomiset myrkyttävät työpaikan ilmapiirin, ja työmoralaalinsa menettäneeltä työntekijäkunnalta tuskin voi odottaa, että se pystyy uusin innoin ja voimin kääntämään yrityksen kohti parempaa tulevaisuutta. Pahinta on, että yrityksen kokeneimmat työntekijät usein hakeutuvat muualle tai heidät pannaan lähtemään ensimmäisinä. Heidän mukanaan yritys menettää yrityskulttuurinsa, imagoonsa ja identiteettinsä. Siitä taas seuraa asiakaskato.”

Leikkauslinjan pyrkimys oli saada yritys sopeutumaan joustavasti muuttuneeseen tilanteeseen. Tulos oli päinvastainen: yritys jäykistyi, koska työntekijät menettivät siihen luottamuksensa ja alkoivat varmistaa vain omaa etuaan. Kun kasvun mahdollisuus sitten tulee eteen, yritys ei osaa reagoida ja fiksumpi kilpailija korjaa potin. Kuten Lennon toteaa, leikkauslinja alkoi Thatcherin 80-luvun Englannista:

”Koko työn sosiologia ja sosiaalipsykologia heitettiin yli laidan ja valta annettiin kamreereille ja tiloimistoille. Sellaisia ovat muodit:

ne yksinkertaistavat todellisuutta ja korostavat aina vain yhtä puolta asioissa.”

Kun tulokset käytännössä olivat mitä olivat, Englannissa tästä muodista myös ensimmäisenä luovuttiin. Meille se kotiutui 90-luvun laman aikana – ja osoittautui yhtä tuhoisaksi kuin saarivaltakunnassa. Niinpä useimmat firmat ovat Suomessakin tästä politiikasta jo aikaa sitten luopuneet, mutta MTV3 haluaa vielä yrittää.

Edellä sanotun valossa yhtiön tulevaisuus ei näytä hyvältä. Todenäköistä on, että se muutamassa vuodessa häviää nuorelle kilpailijalleen, SanomaWSOY:n neloskanavalle. Vaikka MTV nyt on suurin ja kaunein eli sillä on 40 %:n katsojajosuus, se on hankittu 90-luvulla monopoliasemassa. Vaikka Nelonen on vasta parivuotias, se monella tapaa hengittää jo niskaan. Nyt massairtisanoimisten jälkeen anoreksia iskee ja niin ohjelmien tekijät kuin katsojatkin alkavat kiihtyä siirtymään Nelosen puolelle.

MTV:n tempaus oli sitä luokkaa, että Helsingin Sanomien, SanomaWSOY:n lippulaivan, pääkirjoituksella (23.1.) oli varaa ottaa isällisen säälivä asenne (kiinnittäkää muuten huomionne siihen, mistä Kylmäli neuvonsa otti):

”Ilkka Kylmäli päätyi konsulttien neuvosta koviin saneerauksiin, jotka saattavat kuitenkin viedä MTV:n ojasta allikkoon. Miten yhtiö pärjää kovenevassa kilpailussa ja digitelevi-

sion aiheuttamassa tarjonnan liisäyksessä leikkausten jälkeen? Kevyet organisaatiot eivät pysty kilpailemaan ohjelmatoiminnassa ja journalistisissa laadulla, vaan ohjelmaajan täytteellä. Sekö on MTV:n strategia?”

Keskustelu naisen asemasta pilkkaa edelleen julkisuuteen ikään kuin vanhasta muistista. Varsinaiseksi ongelmaksi kuitenkin tunnutaan koettavan se, onko keski-ikäinen suomalainen mies kelvollinen elämään yhteiskunnassa. Kirjailija *Hannu Raittila* on kirjoittanut mielestään useaan otteeseen HS-kolumneissaan. Marraskuussa (1.11.2000) hän ilmoitti, että suomalaiset miehet ovat ”yhteiskunnan alistettu ja mykkä luokka”. Se ei kuitenkaan johdu naisista, kuten jotkut innokkaat Munionin aktivistit ovat epäilleet:

”Kuka miehiä pahoinpitelee ja alistaa? Toiset miehet. Eivät kuitenkaan kaikki miehet, vaan ainoastaan pieni osa. Noin kymmenen prosenttia miehistä kuuluu tähän ihmistyyppiin, jota kernaasti kutsun vaikkapa kusipäiksi. Tämä kymmenen prosenttia on patriarkaatti ja miesvalta. Se kohtelee paljon julmemmin miehiä kuin naisia. Naisten etenemisen tiellä on miesvallan lasikatto. Sama katto on useimpien miesten tiellä. Miehillä on lasikatto päänsä päällä, mutta myös lasilattia jalkojensa alla. Kun mies putoaa, ei vastassa ole turvakoteja tai kriisiryhmiä, ainoastaan liekkihotelli ja Ilkka Taipale.”

Raittilan näkemys saa sivustatukea yhdysvaltalaisen professorin *Brenda Dervinin* ajatuksista, jotka käyvät

ilmi hänen Tiedotustutkimus-lehdessä (3/2000) julkaistusta Suomi-raportistaan:

”Mutta sittenkin tärkein seikka, joka vaikutti hyvään olooni (Suomessa) – tämä kirkastui minulle vasta kolmannella matkalla – olivat suhteet miesten ja naisten välillä. Poissa oli se verhottu sukupuolisota ja tukahdutettu viha, joka kovin usein näyttäytyy yhdysvaltalaisessa kontekstissa. En suinkaan väitä, että Suomi olisi saavuttanut tasa-arvon – naisille maksetaan yhä vähemmän ja turhan monet miehet huokuvat ylemmyyttä. Mutta silti minusta tuntuu, että ero on olemainen: voin puhua vapaasti ilman että miehet joiden kanssa keskustelen vähättelevät puheitan tai peräti valmistautuvat hyökkäykseen. Ja koska olen nykyään hyvin varttunut nainen, minua miellyttää suomalaisten miesten luonteva kohteliaisuus myös sellaisia naisia kohtaan, jotka eivät menestyisi missikisoissa.”

Suosituksessa parisuhdesarjakuvassa Viivi on nainen ja Wagner on sika. Jyväskyläläinen kirjallisuuden ja taidehistorian opiskelija *Sari Kuuva* on tutkaillut sarjakuvan asenne-maailmaa (Kulttuurintutkimus 17/2000):

”Tekstissäni tartun oppositioparin mies/nainen ympärille kytkeytyviin binaarisiin oppositioihin, kuten aktiivisuus/passiivisuus, kulttuuri/luonto ja järki/tunne. Erityisesti kiinnitin huomioni kohtiin, joissa patriarkaaliset kulttuurin määrittämät ja ylläpitämät binaariset hierarkiat näyttävät horjuvan. Etsin vastauksia muun muassa kysymyksiin: Minkälaista Wagnerin maskuliinisuus on? Mitä feminiinisiä piirteitä hänen hahmossaan on ja kuinka ne tulevat esiin? Millaiset ovat sarjakuvan sukupuoliset

valtasuhteet? Piilekö sarjakuvassa mahdollisuutta uudenlaiseen tapaan mieltää sukupuolisuus?”

Kuuvan perustulos on, että Viivi ja Wagner -sarjakuva ”sisältää runsaasti kohtia, joissa traditionaaliset, patriarkaaliset kulttuurin määrittämät sukupuoliset hierarkiat horjuvat”. Sarjan piirtäjä *Juha Tuomola* on siis rakentanut Wagnerinsa niin, että tyyppistä voi tehdä ainakin kolme erilaista tulkintaa: 1. kaikki miehet ovat laadusta riippumatta viime kädessä sikoja, 2. myös sioissa on pehmeä puolensa ja 3. varsinaisia sikoja ovatkin pehmemmiehet. Kaikki voivat lukea ulos oman merkityksensä – ja maksimaalinen suosio on taattu!

Muistatteko vielä, kun Suomi voitti *kultaa lätkään* MM-kisoissa vuonna 1995? Kauppatorilla Helsingissä oli valtava karnevaali, ihmiset hurasivat, heiluttivat Suomen lippuja ja joivat. Mistä on kysymys, äimistyivät toimittajat, ja eikös parikin päivystävää sosiologia kertonut heille, että tämä on uudenlaista nationalismia tai nationalismin nousua. Nyt kun pöly on laskeutunut, voimme todeta, että silloin juhlittiin Suomen ensimmäistä joukkue-maailmanmestaruutta pallopeleissä – tavalla, jolla joukkuemestaruuksia on tapana juhlia maailmalla. Paljon hurjempaa on nähty Ranskassa, Italiassa, Espanjassa tai jossain USA:n kaupungeissa, kun on juhlittu mestaruutta lätkässä, futiksessa tai baseballissa. Meillä ei hajotettu ikkunan ikkunaa eikä poltettu auton autoa. Joukkueurheilussa tämä ”me vastaan muut” -henki on ihan toisella tavalla esillä kuin yksilölajeissa. Ei Arsi Harjun kultamitalia karnevalisoitu muualla kuin Perhossa.

Pentti Karvonen on puolustanut huumeriippuvaisten korvaushoitoa pariinkin otteeseen myös YP:ssä. *Hannu Vuorion* uudessa romaanissa ”Bäng!” Pentti Karvonen esiintyy omalla nimellään ja pitää vastaanottoaan Helsingin Kalliossa.

Vuorion kirja käsittelee ankaraa huumemaailmaa, mutta sen ohella hän on luonut velmun luokkakuvan. Kerrostuman huippuna on *dynastia*, ”konsernien bossit ja maan poliittinen kerma, ne jotka määräävät kaapin paikan”. *Konemiehet* taas pyörittävät taloudellista ja hallinnollista apparaattia ja ”käärivät paksun tukun paalia siitä, että kaikki rullaa moitteettomasti”. *Parasiitit* ovat ”virkamiehiä, viskaaleja, toimittajia ja yleensä niitä, jotka eivät saa aikaan mitään oleellista”. *Rasvurit* ovat työjohtajia, päällepälmäreitä ja toimitsijoita, joiden tehtävänä on ”öljytä kitisevät ruuvit ja mutterit”. Vuorion myötätunto tuntuu olevan *ruuvien* ja *mutterien* puolella, koska he tekevät kaiken työn. Alimpana yhteiskunnassa ovat *romut*, ”työttömät, prolet, densat, pummit, sissit ja narkot”.

Luokkarakenne on siis puhdasta Marxia, mutta ehkä kuitenkin enemmän Zeppoa kuin Karlia.

Helsingin kaupunginvaltuuston tuore puheenjohtaja vihreiden Pekka Sauri on vuosikautia tehnyt pilapiirroksia otsikolla Just joo. Sarja jatkuu nykyisin ainakin 100-lehdessä. Tammikuussa (15.1.) Saurin sanakari Hilarius keskusteli kaverinsa kanssa näin:

”– Hallitus on siis jättänyt köyhät ja vähäoisaiset oman onnensa nojaan?

– Ei todellakaan! Toiminta vain on ulkoistettu Pelastusarmeijalle ja Veikko Hurstille.”